

5. 5. 2. Občanská výchova

Charakteristika vyučovacího předmětu

Obsahové vymezení předmětu

- postupné formování a rozvíjení občanského profilu žáků
- orientace žáků ve významných okolnostech společenského života a jejich seznámení
- s postavením jednotlivců ve struktuře společenských vztahů v návaznosti na učivo prvouky, vlastivědy a dalších předmětů
- integrace poznatků, dovedností a zkušeností s výuky a jiných zdrojů s osobním životem
- utváření vztahu žáků ke skutečnosti, formování jejich vnitřního postoje k důležitým oblastem lidského života, k pozitivní hodnotové orientaci a k žádoucím modelům chování
- utváření a rozvíjení způsobilosti žáků k mravně odpovědnému jednání, formování vědomí odpovědnosti za vlastní život, za důsledky svého rozhodování, za kvalitu svěřené práce, mezilidských vztahů a životního prostředí
- vedení k sebepoznávání a k přijímání pozitivních životních hodnot

Časové vymezení předmětu

- v VI. - IX. ročníku 1 vyučovací hodina týdně

třída	šestá	sedmá	osmá	devátá
dotace	1	1	1	1

Místa realizace

- třídy
- učebna PC
- veřejná prostranství mimo školu

Organizační vymezení předmětu

Ve výuce se používají formy a metody práce podle charakteru učiva a vzdělávacího cíle:

- výklad učitele
- skupinové vyučování
- debata, diskuse, beseda
- samostatná práce
- reprodukce textu
- soutěže
- dramatizace
- projekty
- PC, video, práce s mediálními materiály
- návštěva P-centra

Možné evaluační nástroje

- pozorování žáka
- dotazníky
- analýza písemných prací – testy
- projekty
- autoevaluace žáka

Mezipředmětové vztahy v rámci vzdělávací oblasti Výchova k občanství

- *dějepis*: historie národa, významné události, významní předkové
- *český jazyk*: úroveň slovního vyjadřování, mateřský jazyk, národní jazyk, útvary národního jazyka, historie vývoje českého jazyka, četba beletrie (např. pověstí), práce se sekundární literaturou při zpracovávání referátů a projektů, výrazové prostředky v mediovaném sdělení
- *cizí jazyky*: multikulturalita, jména cizích významných představitelů z oblasti vědy a umění
- *výtvarná výchova*: známí umělci - malířství, sochařství, architektura, doplnění učiva kresbou dětí, ztvárnění projektů, referátů
- *hudební výchova*: známí umělci z oblasti hudby - skladatelé i interpreti, příležitostný zpěv či poslech (např. státní hymny)
- *zeměpis*: významná místa České republiky, významná odvětví průmyslu v České republice, Evropa a svět nás zajímá, etnika
- *přírodopis*: významní vědci a vynálezci, životní prostředí
- *rodinná výchova*: člověk a rodinný a citový život - domov, rodina, hodnoty domova a rodiny, manželství, rodičovství, práva dítěte v rodině, konflikty v rodinných vztazích, příčiny rozvodovosti, význam zákona o rodině, význam předmanželských a manželských poraden při řešení partnerských problémů, náhradní rodičovská péče, hmotné zabezpečení rodiny
- *křesťanská výchova*: patroni a světci, kořeny křesťanství, tři největší monoteistická náboženství (judaismus, křesťanství, islám), polyteistická náboženství, sekty
- *chemie*: významní vědci a vynálezci
- *matematika*: významní vědci a vynálezci, grafické znázornění - např. předkreslení tabulek do sešitu; počty, logické myšlení (různé hry a šifry)
- *informatika*: praktická práce s PC při zpracování referátů, projektů; vyhledávání informací na internetu
- *tělesná výchova*: známí sportovci, pohyb ve třídě - hry
- *pracovní vyučování*: práce s různými materiály při zpracovávání projektů

Průřezová témata:

Osobnostní a sociální výchova (osobnostní, sociální a morální rozvoj)

Prostřednictvím her, modelových situací a příslušných diskusí žáky vedeme k sebepoznání, seberegulaci, psychohygieně; v sociálním spektru potom k utváření mezilidských vztahů a ke komunikaci.

Výchova demokratického občana (občan, občanská společnost a stát, formy participace občanů v politickém životě, principy demokracie jako formy vlády a způsobu rozhodování)

V rámci příslušného tématu žáky vedeme k utváření demokratické atmosféry a k demokratickým vztahům ve třídě, k aktivnímu zapojení do žákovské samosprávy, k toleranci k národnostním, náboženským rozdílům, k demokratickým způsobům řešení konfliktů a problémů v osobním životě i ve společnosti.

Multikulturní výchova (kulturní difference, princip sociálního smíru a solidarity)

Multikulturní výchova vychází z aktuální situace ve škole; žáky vedeme k reflektování aktuálního dění v místě školy a současné situace ve společnosti.

Environmentální výchova (lidské aktivity a problémy životního prostředí, vztah člověka a prostředí)

Žáky vedeme k celistvému pochopení problematiky vztahů člověka k životnímu prostředí, k uvědomění si základních podmínek života a odpovědnosti současné generace za život v budoucnosti.

Mediální výchova (kritické čtení a vnímání mediálních sdělení, interpretace vztahu mediálních sdělení a reality, fungování a vliv médií ve společnosti)

Na základě práce s tiskem a různými typy mediálních zpráv žáky vedeme k rozlišování různých typů sdělení, k rozlišování rozdílu mezi reklamou a zprávou a mezi „faktickým“ a „fiktivním“ obsahem a k identifikaci společensky významných hodnot v textu. Dále žáky vedeme k identifikaci postojů a názorů autora v mediovaném sdělení pomocí výrazových prostředků a jejich uplatnění pro vyjádření a zastření názoru a postoje i pro záměrnou manipulaci.

Výchovné a vzdělávací strategie pro rozvoj klíčových kompetencí žáků

Kompetence k učení

- učíme žáky vybírat a využívat pro efektivní učení vhodné způsoby, metody a strategie, propojovat získané poznatky do širších celků, nalézat souvislosti
- učíme žáky získané informace třídit, hodnotit, vyvozovat z nich závěry

Kompetence k řešení problémů

- vedeme žáky ke kreativnímu přístupu k řešení problémů, k vyhledávání vhodných informací a k volbě vhodných způsobů jejich řešení
- učíme žáky kriticky myslet, hájit svá rozhodnutí a uvědomovat si za ně zodpovědnost

Kompetence komunikativní

- směřujeme žáky k formulování a vyjadřování svých myšlenek a názorů
- vedeme žáky k naslouchání promluvám druhých lidí, k zapojení se do diskuse, k obhajobě svého názoru a k vhodné argumentaci
- učíme žáky využívat informační a komunikační prostředky a technologie pro kvalitní a účinnou komunikaci s okolním světem

- učíme žáky využívat získané komunikační dovednosti k vytváření vztahů potřebných k plnohodnotnému soužití a ke kvalitní spolupráci s ostatními lidmi

Kompetence sociální a personální

- vedeme žáky k spolupráci v týmu
- dbáme na utváření příjemné atmosféry, vedeme žáky k upevňování dobrých mezilidských vztahů, k ochotě poskytnout pomoc nebo o ni požádat
- navozujeme situace, při kterých si žáci vytvářejí pozitivní představu o sobě samých

Kompetence občanské

- vedeme žáky k dodržování obecně morálních zákonů
- pomáháme žákům formovat jejich volní a charakterové rysy
- učíme žáky rozhodovat se zodpovědně podle dané situace
- vedeme žáky k projevům pozitivního postoje ke kulturnímu a historickému dědictví
- učíme žáky respektovat požadavky na kvalitní životní prostředí, rozhodovat v zájmu podpory a ochrany zdraví a trvale udržitelného rozvoje společnosti

Kompetence pracovní

- vedeme žáky k efektivitě při organizování vlastní práce